

СТАНОВИЩЕ НА СЪВЕТА

относно актуализираната програма за конвергенция на Латвия за периода 2009—2012 г.

(2010/C 142/04)

СЪВЕТЪТ НА ЕВРОПЕЙСКИЯ СЪЮЗ,

като взе предвид Договора за функционирането на Европейския съюз,

като взе предвид Регламент (ЕО) № 1466/97 на Съвета от 7 юли 1997 г. за засилване на надзора върху състоянието на бюджета и на надзора и координацията на икономическите политики⁽¹⁾, и по-специално член 9, параграф 3 от него,

като взе предвид препоръката на Комисията,

след консултация с Икономическия и финансов комитет,

ИЗДАДЕ НАСТОЯЩОТО СТАНОВИЩЕ:

- (1) На 26 април 2010 г. Съветът разгледа актуализираната програма за конвергенция на Латвия за периода 2009—2012 г.
- (2) Световната финансова криза подсили ефекта от обратата в бурния растеж на кредитирането и цените на жилищните имоти в Латвия, като доведе до допълнително ограничаване на възможностите и условията за кредитиране. Търгуемият сектор бе засегнат от паралелна тенденция към спад на външните пазари. Освен това обезценяването на валутите на някои важни търговски партньори спомогна за загубата на конкурентоспособност от предходните години.

От октомври 2008 г. финансовите пазари и банковият сектор на Латвия бяха подложени на сериозен натиск. Това принуди латвийските власти да потърсят международна финансова помощ, която беше предоставена в края на 2008 г.⁽²⁾ и беше обвързана с условието да бъде извършена мащабна фискална консолидация, както и реформи на финансовата система и структурни реформи. Впоследствие, в резултат на далеч по-силно от очакваното влошаване на икономическото и бюджетното състояние през първата половина на 2009 г., правителството приложи допълнителни мерки за фискална консолидация, частично подкрепени от структурни реформи. Във връзка с горепосоченото развитие, на 7 юли 2009 г. Съветът констатира съществуването на прекомерен дефицит в Латвия и в съответствие с член 104, параграф 7 от ДЕО отправи препоръка за неговото коригиране до 2012 г. През втората половина на 2009 г. ориентираният към износ сектор на икономиката се стабилизира и започна да

показва някои първи признаци на възстановяване. Въпреки това спадът на вътрешното търсене остана много силен, главно поради рязкото влошаване на пазара на труда и отрицателния ръст на кредитите. Независимо от това изпълняването на средства в рамките на международната финансова помощ, стриктното изпълнение на бюджета за 2009 г. и успешното приемане на бюджета за 2010 г. заедно с предприемането на допълнителни мерки за фискална консолидация допринесоха за стабилизиране на доверието и подобриха нагласата на пазара по отношение на Латвия. Основното предизвикателство пред икономическата политика остава икономическата стабилизация и връщането към опиращ се на солидна основа процес на догонване. Икономическата стабилизация зависи до голяма степен от потвърждаването на очакванията в дългосрочен план, за което е от решаващо значение изпълнението на планираната програма за фискална консолидация. Икономическата стабилизация зависи пряко и от предприемането на структурно стабилни и социално справедливи фискални мерки, както и от напредъка при реструктурирането на икономиката към търгуемия сектор. Във връзка със значителното влошаване на външната конкурентоспособност през годините на силен икономически ръст, изглежда, че все още има необходимост от корекции на вътрешните цени и повишаване на производителността. Използването на структурните фондове на ЕС следва да допринесе за засилването на търгуемия сектор и да смекчи recessiona.

Резкият спад във вътрешното търсене и разкриването на свободен капацитет спомогнаха за коригиране на съществуващите дисбаланси, като намалиха инфлацията и премахнаха външния дефицит, главно в резултат на срива на вноса. Салдото по външната сметка, в голяма степен отрицателно през годините на бума и финансирано чрез външния приток на капитал посредством банковия сектор, което доведе до бързо повишаване на нетните външни задължения, през 2009 г. достигна до прогнозиран излишък от над 8 % от БВП и се очаква да се запази със значителен излишък през периода на програмата.

- (3) Въпреки че в по-голямата си част наблюдаваният по време на кризата спад на фактическия БВП има цикличен характер, негативно беше засегнато и равнището на потенциалния БВП. В допълнение, в средносрочен план кризата може да повлияе и на потенциалния растеж вследствие на по-ниските инвестиции, ограниченията в достъпа до кредит и нарастващата структурна безработица. Освен това въздействието на икономическата криза ще засили отрицателните ефекти, които застаряването на населението оказва върху потенциалния БВП и устойчивостта на публичните финанси. На този фон ще бъде важно да се ускори структурните реформи с цел подкрепа на потенциалния растеж. За Латвия по-специално е важно да ускори прилагането на широкообхватни структурни реформи в областта на управлението на бюджета и на публичния сектор, да повиши равнището на квалификация като част от усилията за повишаване на производителността и да използва ефективно наличните структурни фондове на ЕС.

(¹) ОВ L 209, 2.8.1997 г., стр. 1. Документите, цитирани в настоящия текст, се намират на следния адрес в интернет: http://ec.europa.eu/economy_finance/sgp/index_en.htm

(²) Финансовият пакет в размер на максимум 7,5 млрд. EUR е съвместно финансиран от ЕС, МВФ, Световната банка, ЕБРР, скандинавските страни, Чешката република, Естония и Полша и се предоставя на Латвия на няколко транша до края на 2011 г., като плащанията се извършват в началото на всеки период.

- (4) В заложения в програмата макроикономически сценарий се предвижда, след изключително големия според оценките спад на БВП в размер на 18,0 % през 2009 г., реалният БВП да намалее с още 4,0 % през 2010 г., след което да нарасне с 2,0 % през 2011 г. и с 3,8 % през 2012 г. Движешата сила на очаквания преход обратно към положителен растеж е външният сектор и в по-слаба степен — инвестициите в дълготрайни активи, като частното потребление и общото вътрешно търсене отбелязват значително нарастване едва по-късно през програмния период. Оценяван въз основа на наличната към момента информация⁽¹⁾, този сценарий изглежда реалистичен, но несигурността остава много висока поради тежестта на рецесията.

Прогнозата на програмата за ясно изразена дефлация през 2010 г. е реалистична, но темповете на възстановяване на стабилността на цените може да са подценени в прогнозираните за 2011 г. размер на продължаваща дефлация. Очаква се външното салдо да се запази със значителен излишък през периода на програмата и това изглежда до голяма степен реалистично, макар че размерът на очакваните излишъци изглежда висок. Предвижданията от програмата относно паричната политика и обменния курс са в съответствие с макроикономическия сценарий.

- (5) В програмата се предвижда дефицит на консолидирания държавен бюджет в размер на 10,0 % от БВП през 2009 г. Сериозното влошаване на дефицита от 4,1 % от БВП през 2008 г. отразява влиянието на кризата върху държавните финанси, въпреки приемането на 16 юни 2009 г. на съгласуван с международните кредитори рестриктивен допълнителен бюджет, който предполага усилие за консолидиране в размер на 4,4 % от БВП, почти изцяло за сметка на разходите. Спрямо 2008 г. данъчните приходи се сринаха с една четвърт в номинално изражение, въпреки увеличенията на ставките на ДДС и акцизите в началото на 2009 г. Съгласно програмата и в съответствие с ангажиментите, поети в рамките на международната финансова помощ, се планира фискалната политика да остане строго рестриктивна през целия период на програмата предвид липсата на възможности за фискално маневриране и необходимостта от коригиране на икономическите неравновесия. Това е в съответствие със стратегията на Съвета за оттегляне на мерките във фискалната област в Латвия, която се основава на коригирането на прекомерния дефицит до 2012 г.
- (6) Приетият от Парламента на 1 декември 2009 г. държавен бюджет за 2010 г. предполага допълнително дискреционно усилие за консолидиране в размер на над 4,2 % от БВП, заложено в контекста на подкрепата на платежния баланс и одобрено в препоръката на Съвета към Латвия от 7 юли 2009 г. Консолидацията е разпределена като цяло равномерно между разходите (2,0 % от БВП) и приходите (2,2 % от БВП). Фискалната консолидация по отношение на приходите води до очаквано съществено увеличение на

съотношението на приходите (+ 2,4 % от БВП; като значителният деноминационен ефект се компенсира почти пряко от съответстващото подкопаване на данъчната основа).

Все пак съотношението на първичните разходи се очаква да намалее само с 0,2 % от БВП въпреки значителното усилие за консолидиране (включително ефектът от пренасянето на мерките, приети през юни 2009 г.), главно поради значителния деноминационен ефект. Сред мерките по отношение на приходите са увеличение на ставката на данъка върху доходите на физическите лица (+ 0,8 % от БВП), различни реформи, които правят данъка върху доходите на физическите лица и социалноосигурителните вноски по-неутрални (+ 0,8 % от БВП), както и допълнително данъчно облагане на недвижимите имоти (+ 0,3 % от БВП, включително чрез разширяване на данъчната основа с включване на жилищните сгради при известна прогресивност), прогресивно данъчно облагане на използването на автомобили (+ 0,2 % от БВП) и увеличаване на акцизите върху природния газ и тютюна. По отношение на разходите, с държавния бюджет за 2010 г. бяха въведени значителни намаления на разходите въз основа на широкообхватни структурни реформи с въздействие в средносрочен план, по-конкретно сливане/закриване на агенции и институции, за които отговарят министерствата на земеделието, културата, образованието и отбраната, при допълнително съкращаване в размер на 0,5 % от БВП на разходите за поддръжка на транспорта и субсидии в транспортния сектор. Допълнителните намаления на заплатите в местното управление и намаленията на надвишаващите определен праг обезщетения за болест, безработица, майчинство и бащинство водят до икономии в размер на съответно 0,4 % и 0,2 % от БВП. Не се прибавя до значителни еднократни мерки. Според изчисленията на службите на Комисията, извършени въз основа на данните в програмата, се очаква структурното салдо (т.е. коригираното спрямо фазата на икономическия цикъл, без еднократните и другите временни мерки) да се подобри с малко повече от 2 % (от -7,6 % на -5,5 %), което е в съответствие с необходимата рестриктивна фискална политика. Подобрението е по-малко от размера на мерките за консолидация вследствие на механичното подкопаване на данъчната основа и увеличаването на разходите за лихвени плащания с 1,1 % от БВП.

- (7) В номинално изражение представеното в програмата фискално развитие съответства на развитието, съгласувано в рамките на подкрепата на платежния баланс, а именно дефицит, който е ограничен на 6 % и 3 % от БВП през 2011 г. и 2012 г. и съответства на препоръката на Съвета от 7 юли 2009 г. за коригиране на прекомерния дефицит най-късно до 2012 г.

Тези фискални цели изискват допълнителни мерки за консолидация, както бе препоръчано от Съвета и в съответствие с допълнителния меморандум за разбирателство от февруари 2010 г. Според преизчислението на структурното салдо, извършено от службите на Комисията съгласно общоприетата методика въз основа на данните в програмата, с актуализираната програма за конвергенция не се постига средносрочната бюджетна цел (СБЦ) за структурен дефицит в размер на 1 % от БВП в рамките

⁽¹⁾ При оценката се отчита най-вече прогнозата на службите на Комисията от есента на 2009 г., но и други данни, които са станали известни впоследствие.

на програмния период ⁽¹⁾. Като се имат предвид последните прогнози и равнището на дълга, средносрочната цел въпреки всичко отразява целите на Пакта за стабилност и растеж. Според изчисленото от службите на Комисията структурно салдо съответната фискална консолидация възлиза на 3,75 % за период от две години, с известно засилване през 2011 г. Сценарият за 2011 г. и 2012 г. вече е подкрепен от няколко мерки както по отношение на приходите, така и по отношение на разходите, които бяха очертани от латвийските власти и за които последните поеха ангажимент в контекста на подкрепата на платежния баланс. По отношение на разходите латвийските власти възнамеряват по-конкретно да преразгледат основно системата на социалноосигурителните обезщетения и помощи и пенсионната система, като целта по отношение на последната е да се осигури бъдещата устойчивост и адекватност на трите стълба на системата.

- (8) Развитието в бъдеще може да се окаже по-лошо от предвиденото в програмата, като се има предвид мащабът на оставащата корекция в условията на забавени икономически темпове, несигурността относно бъдещите тенденции в областта на приходите и относно мерките, с които следва да бъде подкрепена консолидацията, и обхватът на все още предстоящите реформи в подкрепа на устойчивото възстановяване. Както се признава в програмата, гарантирането на стабилността на финансовия сектор е важна предпоставка за икономическото възстановяване. По отношение на политическите и свързаните с прилагането рискове, степента на фискалните мерки, които трябва да се предприемат, би могла да изправи правителството пред правни предизвикателства, а в контекста на предстоящите избори и като се има предвид проведената досега мащабна консолидация, може да се окаже трудно да се намерят допълнителните мерки, които са необходими за постигане на целите на програмата за 2011 г. и 2012 г., в допълнение към вече приетите широкообхватни мерки.

От друга страна латвийските власти имат много силен стимул за изпълнение на обвързващите ангажименти, поети в рамките на споразуменията за оказване на помощ в подкрепа на платежния баланс. Освен това чрез вече осъществената консолидация латвийските власти са доказали убедително способността си да прилагат по задължителен начин много голямо усилие за консолидиране. Следователно рисковете за бюджетните прогнози и макроикономическия сценарий изглеждат като цяло балансирани през целия период на програмата.

- (9) През 2009 г. брутният държавен дълг се оценява на 34,8 % от БВП, което е повишение спрямо равнището му от 19,5 % от предишната година. Предвижда се съотношението на дълга да се повиши рязко с още 22 процентни пункта през програмния период в резултат на значителния бюджетен дефицит, но също и поради съществената положителна разлика между изменението на дълга и бюджетното салдо в размер на 8 % от БВП през 2010 г., тъй като се предвижда плащанията в размер на около 15 % от БВП, извършени от различни международни кредитори,

да покрият над необходимото чисто бюджетните нужди. Окончателните разходи за мерките в подкрепа на банковия сектор обаче представляват риск през 2011 г. и 2012 г. Следователно във връзка с прогнозата на програмата съществуват рискове, които показват, че съотношението на дълга достига върхова стойност на равнище малко под 60 % през 2011 г. Прогнозата за последната година от програмата, а именно 2012 г., е 56,8 % от БВП. Макар че съотношението на дълга се предвижда да остане под заложената в Договора референтна стойност през целия период на програмата, тенденцията му е към бързо повишаване до 2011 г.

- (10) Средносрочните прогнози за дълга, в които се приема, че темповете на растеж на БВП ще се върнат постепенно към прогнозираните преди кризата стойности, а съотношението на данъците ще достигне нивата от периода преди кризата, показват, че в номинално изражение предвидената в програмата бюджетна стратегия почти ще стабилизира съотношението на дълга към БВП до 2020 г.
- (11) Дългосрочното въздействие на застаряването на населението върху бюджета е определено по-ниско от средното за ЕС благодарение на вече извършените пенсионни реформи. Предвиденото в програмата състояние на бюджета през 2009 г. отразява допълнителното бюджетно въздействие на застаряването на населението върху устойчивостта на публичните финанси.

Намаляването на първичния дефицит в средносрочен план, което е предвидено в програмата, би допринесло за намаляване на рисковете за устойчивостта на публичните финанси, които бяха оценени като високи в доклада на Комисията от 2009 г. за устойчивостта ⁽²⁾.

- (12) Процикличната фискална политика, прилагана в годините преди кризата, изисква радикално укрепване на бюджетната рамка и на системата за управление на публичните финанси. Вече е постигнат известен напредък и са запланувани още инициативи. Необходимостта от преодоляване на бюджетната инертност с цел да се подобри гъвкавостта по отношение на разходите е отразена в Наредбата на Министерския съвет от 3 ноември 2009 г., с която се дава възможност на министъра на финансите да преразпределя бюджетните средства, предназначени за дадено бюджетно ведомство, между различните програми, подпрограми и икономически категории разходи. Наблюдението на разходите, свързани със структурните фондове на ЕС, бе засилено чрез изменения в Закона за държавния бюджет, въведени с бюджета за 2010 г. В перспектива Министерството на финансите пое ангажимент да изготви и представи, в сътрудничество с други заинтересовани институции, проектозакон за фискалната дисциплина с цел да се гарантира

⁽¹⁾ Структурният дефицит през 2012 г. е представен в програмата като намаляващ до равнище 0,5 % от БВП, докато според преизчислението на службите на Комисията структурният дефицит е 1,8 % от БВП.

⁽²⁾ В заключението на Съвета от 10 ноември 2009 г. относно устойчивостта на публичните финанси „Съветът призовава държавите-членки да съсредоточат вниманието си върху насочени към устойчивост стратегии в предстоящите си програми за стабилност и за сближаване“ и по-нататък „приканва Комисията да продължи, заедно с Комитета за икономическа политика и Икономическия и финансов комитет, разработването на методики за оценка на дългосрочната устойчивост на публичните финанси навреме за следващия доклад за устойчивостта“, който е предвиден за 2012 г.

антициклична фискална дисциплина на всички равнища в публичната администрация. Очаква се някои основни преразглеждания да подобрят процеса на определяне на приоритети и на вземане на решения преди подготовката на следващите бюджети: планира се анализ на всички услуги, предоставяни от публични институции, с цел да се прецени дали тези услуги следва да бъдат запазени, прекратени или възложени на външен изпълнител, както и преглед на всички публични дружества с оглед на евентуалното им реструктуриране. В подкрепа на фискалната консолидация е необходимо също да се въведат ефективни процедури за санкции при злоупотреба с публични средства от страна на физически лица, да се подобри събирането и обработването на данни за сектора на държавното управление и да се засили наблюдението на неизпълнените и планираните задължения.

- (13) Качеството на публичните финанси вероятно ще се повиши вследствие на съществените промени, които имат въздействие върху структурата на приходите, включително акцентирание върху по-ефективното и по-справедливото облагане на богатството. Данъчната тежест върху труда обаче ще остане висока след увеличаването на ставката на данъка върху доходите на физическите лица. Една последователна данъчна стратегия в по-дългосрочен план би спомогнала за оптимизиране на въздействието на структурата на данъчното облагане върху растежа. Изглежда необходимо да се разработят и подходящи административни и юридически механизми за справяне със сивата икономика с цел да се гарантира успехът на текущата фискална консолидация. Тъй като ресурсите са свити от нуждите на консолидацията, бяха предприети няколко важни стъпки за увеличаване на ефективността на публичните разходи. Разширяването на капацитета на Държавната агенция по заетостта би могло да подобри ефективността на мерките за стимулиране на трудовата заетост на пазара на труда. В по-общ смисъл своевременното и целенасочено използване на финансиране, свързано със структурните фондове на ЕС, може да се окаже полезно за смекчаване на въздействието на икономическата криза. Приетият на 1 декември 2009 г. закон за регулиране на възнагражденията на държавните служители и на служителите в институциите на централното и местното управление обединява всички нормативни актове за служителите в публичния сектор и създава допълнителни стимули за тези служители, като повишава прозрачността на системата за възнаграждение, а по отношение на бюджетните органи на различните равнища на управление законът затяга контрола върху разходите и подкрепя процеса на консолидация.
- (14) Латвия беше много силно засегната от кризата и трябваше да прибегне до международна финансова помощ. Слабият пазар на труда, намаляването на степента на финансова задължениост (деливридж) и необходимостта от фискална консолидация ще затрудняват възстановяването, макар че има положителни признаци за започналото подобряване на показателите за конкурентоспособност. От лятото на 2009 г. натискът на финансовите пазари отслабна значително, но положението продължава да зависи до голяма степен от по-нататъшните мерки за преодоляване на оставащите предизвикателства. Надзорът върху финансовия сектор бе засилен, включително чрез по-добро сътрудничество с чуждестранните надзорни органи, и бяха предприети мерки за осигуряване на

адекватна капитализация в банковата система. Латвия предприе амбициозни мерки за преодоляване на влошаването на публичните финанси.

Постигането на устойчиво подобрене на публичните финанси, като същевременно се осигурява справедливо разпределение на тежестта и подкрепа за конкурентоспособността на икономиката, може да бъде подпомогнато от по-активното усвояване и управление на структурните фондове на ЕС, от насочване на вниманието върху мерки за подкрепа на преките чуждестранни инвестиции и на предприятията, генериращи износ, от съответното обучение и образование на работната сила, както и от по-ясни приоритети по отношение на политиката в областта на конкурентоспособността и НИРД.

- (15) Като цяло през 2010 г. бюджетната стратегия, заложена в програмата, отговаря на препоръките на Съвета съгласно член 104, параграф 7 от ДЕО и на целите за дефицита, определени в рамките на помощта в подкрепа на платежния баланс. Като се вземат предвид рисковете, изглежда, че и след 2011 г. бюджетната стратегия отговаря като цяло на целите за дефицита, определени в двете рамки, и отразява амбицията на властите да изпълнят критериите от Маастрихт през 2012 г. и да се присъединят към еврозоната до 2014 г. Фискалната политика сега изглежда подходяща за осигуряване на безпроблемно участие във ВКМ II, като чрез извършващата се понастоящем амбициозна корекция на значителния структурен дефицит се отговаря на предизвикателствата, възникнали вследствие на тежката рецесия. При все това, средногодишното подобрене на структурното салдо от около 2 % от БВП е по-малко от средногодишната фискална консолидация в размер на поне 2,75 % за периода 2010—2012 г., която беше препоръчана от Съвета през юли 2009 г., особено като се има предвид увеличаването на разходите за лихвени плащания с почти 2 % от БВП и механичното подкопаване на данъчната основа в началото на периода. Все пак коригираното спрямо фазата на икономическия цикъл салдо и структурното салдо трябва да се тълкуват предпазливо, като се има предвид значителната несигурност по отношение на прогнозните оценки за потенциалния растеж и разликата между фактическите и потенциалния БВП на Латвия, както и фактът, че поради извънредно нестабилната след 2008 г. икономическа среда стандартните равнища на еластичност може да не отразяват достатъчно точно влиянието, оказвано върху бюджета в резултат на огромния икономически спад в Латвия. Като цяло, с оглед на балансираните рискове и като се има предвид размерът на вече приетите или очертани дискреционни мерки, планираното в програмата дискреционно фискално стимулиране изглежда съответства като цяло на препоръките, отправени от Съвета през юли.

Като се има предвид обаче размерът на неосъществената фискална корекция, която все още не е подкрепена от напълно определени мерки, има риск бюджетните резултати да бъдат по-лоши от планираните, макар че този риск се компенсира от обвързващите ангажименти, поети в рамките на споразуменията за международна финансова помощ, и от досегашния опит на властите при изпълнението им. Това засилва необходимостта латвийските власти да подобрят в течение на 2010 г. бюджетната рамка и процесите на вземане на решения, както е планирано.

(16) По отношение на посочените в кодекса на програмите за стабилност и конвергенция изисквания за предоставянето на данни, програмата предоставя всички задължителни и повечето от незадължителните данни. В своите препоръки от 7 юли 2009 г. съгласно член 104, параграф 7 от ДЕО с оглед на прекратяване на прекомерния дефицит Съветът прикани Латвия също да докладва относно напредъка, постигнат в изпълнението на препоръките на Съвета в отделна глава в актуализациите на програмите за конвергенция. Латвия спазва напълно тази препоръка.

Общото заключение е, че в съответствие с препоръките на Съвета Латвия осъществява сериозна фискална консолидация и икономическо приспособяване, подкрепени от приемането на бюджет за 2010 г., който се основава на ефективни мерки, широкообхватни реформи в публичния сектор, по-добро усвояване на структурните фондове на ЕС, целенасочени политики на пазара на труда и действия за заздравяване на финансовия сектор. Рисковете в бъдеще са свързани с мащаба на оставащата корекция в условията на забавени икономически темпове, несигурността относно бъдещите тенденции по отношение на приходите и относно мерките, с които следва да бъде подкрепена консолидацията, и обхватът на все още предстоящите реформи в подкрепа на устойчивото възстановяване. По-нататъшните подобрения на бюджетната рамка биха могли да улеснят определянето и прилагането на необходимите мерки, като по този начин се намали рискът от постигане на по-лош от планирания бюджетен резултат.

С оглед на горната оценка и в контекста на препоръката съгласно член 104, параграф 7 от ДЕО, както и предвид необходимостта от осигуряване на устойчива конвергенция и безпроблемно участие във ВКМ II, Латвия се приканва да:

- i) изпълни изцяло бюджета за 2010 г., приет на 1 декември 2009 г.; изготви списък с бюджетни варианти, при които се реализират икономии или допълнителни приходи, за да може бюджетът за 2011 г. да бъде приет в съответствие с нуждите на консолидацията; приеме бюджета за 2012 г. също в съответствие с планираната фискална програма, в съответствие с препоръката на Съвета съгласно член 104, параграф 7;
- ii) извърши задълбочения и перспективен анализ, необходим за широкообхватна реформа на социалните обезщетения, с оглед осъществяването на тази реформа в течение на 2011 г. заедно с допълнителни мерки по отношение на приходите;
- iii) подобри фискалното управление и прозрачността, *inter alia* чрез приемане на проектозакона за фискалната дисциплина, засилване на обвързващия характер на средносрочната бюджетна рамка и въвеждане на ефективни процедури за санкции при злоупотреба с публични средства от страна на физически лица; засили механизмите за контрол, координация и санкциониране, насочени към справяне със сивата икономика;
- iv) насърчи икономическия растеж, като подкрепи прехода към търгуемия сектор и подобряването на производителността, включително като гарантира достигането на наличните структурни фондове на ЕС до реалната икономика и като реструктурира своевременно държавните банки в рамките на средносрочната стратегия.

Преглед на основните макроикономически и бюджетни прогнози

		2008 г.	2009 г.	2010 г.	2011 г.	2012 г.
Реален БВП (промяна в %)	ПК януари 2010 г.	- 4,6	- 18,0	- 4,0	2,0	3,8
	КОМ ноември 2009 г.	- 4,6	- 18,0	- 4,0	2,0	няма данни
	ПК януари 2009 г.	- 2,0	- 5,0	- 3,0	1,5	няма данни
Инфлация според хармонизирания индекс на потребителски цени (%)	ПК януари 2010 г.	15,4	3,5	- 3,7	- 2,8	0,0
	КОМ ноември 2009 г.	15,3	3,5	- 3,7	- 1,2	няма данни
	ПК януари 2009 г.	15,4	5,9	2,2	1,3	няма данни
Разлика между реалния и потенциален БВП ⁽¹⁾ (% от потенциалния БВП)	ПК януари 2010 г.	9,5	- 8,8	- 10,7	- 7,8	- 3,8
	КОМ ноември 2009 г. ⁽²⁾	9,2	- 9,1	- 10,7	- 7,0	няма данни
	ПК януари 2009 г.	5,9	- 1,6	- 5,7	- 5,3	няма данни
Нето предоставени/нето получени заеми на/от останалия свят (% от БВП)	ПК януари 2010 г.	- 10,8	8,2	10,7	10,4	8,0
	КОМ ноември 2009 г.	- 11,5	8,9	8,0	6,1	няма данни
	ПК януари 2009 г.	- 13,4	- 5,4	- 2,6	- 2,3	няма данни
Приходи на консолидирания държавен бюджет (% от БВП)	ПК януари 2010 г.	34,7	33,8	36,2	38,6	39,4
	КОМ ноември 2009 г.	34,6	34,9	33,4	32,9	няма данни
	ПК януари 2009 г.	35,1	32,5	35,0	37,7	няма данни

		2008 г.	2009 г.	2010 г.	2011 г.	2012 г.
Разходи на консолидирания държавен бюджет (% от БВП)	ПК януари 2010 г.	38,8	43,8	44,7	44,6	42,4
	КОМ ноември 2009 г.	38,8	43,8	45,7	45,1	няма данни
	ПК януари 2009 г.	38,6	37,7	39,9	40,7	няма данни
Салдо на консолидирания държавен бюджет (% от БВП)	ПК януари 2010 г.	- 4,1	- 10,0	- 8,5	- 6,0	- 2,9
	КОМ ноември 2009 г.	- 4,1	- 9,0	- 12,3	- 12,2	няма данни
	ПК януари 2009 г.	- 3,5	- 5,3	- 4,9	- 2,9	няма данни
Първично салдо (% от БВП)	ПК януари 2010 г.	- 3,4	- 8,7	- 6,1	- 2,7	0,3
	КОМ ноември 2009 г.	- 3,4	- 7,6	- 9,9	- 8,3	няма данни
	ПК януари 2009 г.	- 2,9	- 3,7	- 3,5	- 1,4	няма данни
Салдо, коригирано спрямо фазата на икономическия цикъл ⁽¹⁾ (% от БВП)	ПК януари 2010 г.	- 6,7	- 7,6	- 5,5	- 3,9	- 1,8
	КОМ ноември 2009 г.	- 6,7	- 6,4	- 9,3	- 10,2	няма данни
	ПК януари 2009 г.	- 5,1	- 4,9	- 3,3	- 1,4	няма данни
Структурно салдо ⁽²⁾ (% от БВП)	ПК януари 2010 г.	- 6,7	- 7,6	- 5,5	- 3,9	- 1,8
	КОМ ноември 2009 г.	- 6,7	- 7,0	- 10,2	- 10,2	няма данни
	ПК януари 2009 г.	- 5,1	- 4,9	- 3,3	- 1,4	няма данни
Брутен държавен дълг (% от БВП)	ПК януари 2010 г.	19,5	34,8	55,1	59,1	56,8
	КОМ ноември 2009 г.	19,5	33,2	48,6	60,4	няма данни
	ПК януари 2009 г.	19,4	32,4	45,4	47,3	няма данни

Бележки:

⁽¹⁾ Разлики между фактическия и потенциалния БВП и салда, коригирани спрямо фазата на икономическия цикъл, съгласно програмите и преизчислени от службите на Комисията въз основа на информацията в тях.

⁽²⁾ Въз основа на оценката за потенциален растеж от съответно 1,6 %, - 1,4 %, - 2,3 % и - 2,1 % през периода 2008—2011 г.

⁽³⁾ Салдо, коригирано спрямо фазата на икономическия цикъл, без еднократните и другите временни мерки.

Източник:

програма за конвергенция (ПК); прогнози на службите на Комисията от есента на 2009 г. (КОМ); изчисления на службите на Комисията.